

Sisällysluettelo

Johdanto.....	3
Hyvinvointikertomus 2017–2021	5
Kunnan väestö	5
Kunnan talous.....	8
Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet.....	10
Nuoret ja nuoret aikuiset.....	12
Ikäihmiset	16
Kaikki ikäryhmät	19
Hyvinvointisuunnitelma 2022–2025	23
Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet.....	23
Nuoret ja nuoret aikuiset.....	26
Työikäiset	27
Ikäihmiset	29
Kaikki ikäryhmät.....	29
TEA-viisari ja HYTE-kerroin	31
Hyvinvointikertomuksen kokoaminen ja suunnitelman seuraaminen	33

Johdanto

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisellä kunnassa on laaja lakisääteinen pohja. Kuntalaki määrittelee kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtimisen keskeiseksi kunnan perustehtäväksi. Hyvinvoinnin edistäminen on osa jokaisen kunnan toimialan tehtäviä. Siikalatvan kunta on kokonaisulkoistanut sosiaali- ja terveystalvet 1.1.2017 alkaen Mehiläinen terveystalvet Oy:lle. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä tehdään yhdessä palveluntuottajan kanssa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö velvoittaa kunnalta tietoa, taitoa, resurssia ja asiantuntemusta hyvinvoinnin tilasta ja raportointia siitä, kuinka niihin on reagoitu kunnan toimesta, ja aiotaan reagoida. Kuntalain (410/2015, 37§) mukaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tulee näkyä kuntastrategiassa. Kunta seuraa väestöryhmittäin kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden kehitystä ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Seurantaprosessit tuottavat uutta tietoa kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydentilasta, jotka huomioidaan seuraavan valtuustokauden painopisteissä. Hyvinvointisuunnitelma ohjaa toimintaa Siikalatvalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Asiakirja sisältää ensin hyvinvointikertomuksen menneeltä valtuustokaudelta 2017–2021. Kertomuksessa kuvataan ikäryhmittäin terveyden ja hyvinvoinnin tilaa ja kehitystä. Kertomusta seuraa suunnitelma, jossa puolestaan asetetaan tavoitteita kuluvalle valtuustokaudelle perustuen kuntastrategiaan. Tavoitteisiin on toimialojen yhteistyöllä koottu toimenpiteitä, joita Siikalatvan kunnassa tehdään hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi. Mukaan on valikoitu toimia, jotka ovat olennaisia, joita halutaan kehittää ja joita pystytään seuraamaan.

Hyvinvointisuunnitelma tehdään valtuustokausittain, ja sen hyväksyy kunnanvaltuusto. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen yhteydessä kunnille on suunniteltu otettavan käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, jolla kuntien rahoituksen valtiosuudet määräytyvät osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyön mukaisesti. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Tätä asiakirjaa ovat olleet laatimassa kunnan hyte-työryhmän jäsenet: Pilvi Härmä, Seija Junno, Pirre Seppänen, Kaisa Louet, Riikka Leinonen, Ulla-Maija Hepo-oja, Sinikka Lehtosaari ja Tiia Väänänen. Hyvinvointipäällikkö Kaisa Louet on vastannut asiakirjan kokoamisesta, Heidi Lehtosaari laatinut tilastokuvat ja Saana Juutinen kielenhuollon.

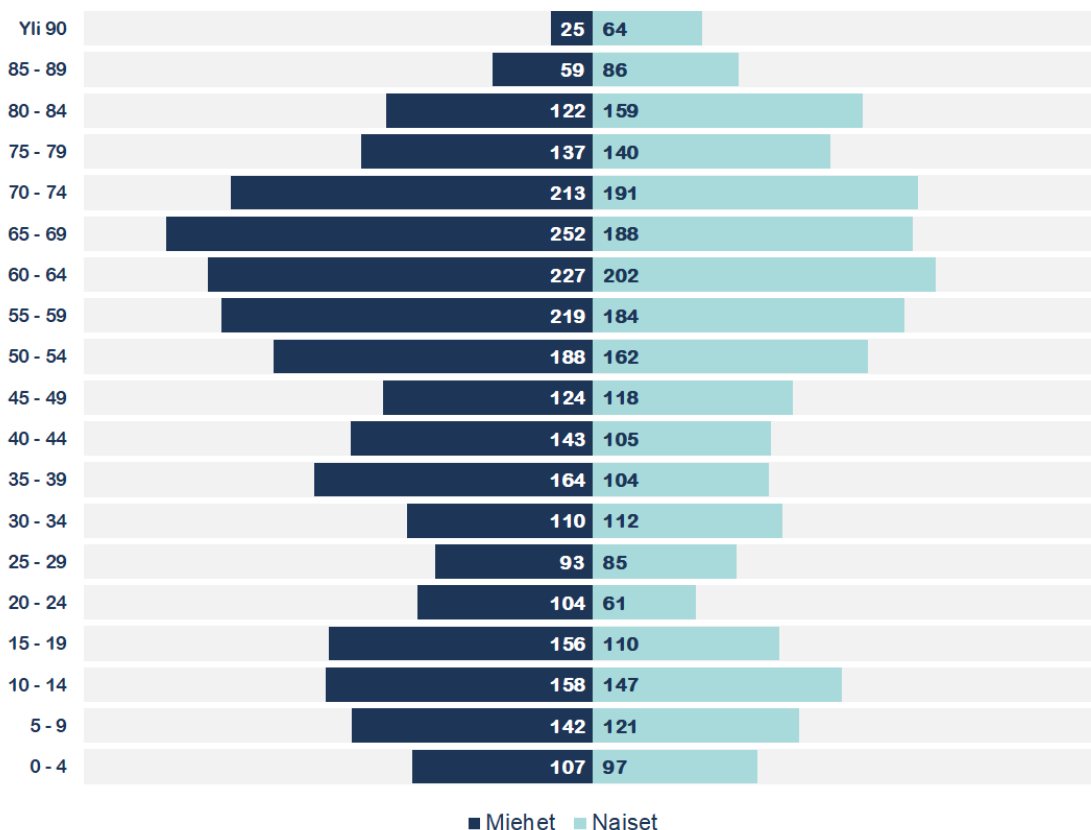
Hyvinvointikertomus 2017–2021

Kunnan väestö

Väestömäärän lasku on ollut voimakasta erityisesti vuosina 2017 ja 2018. Vuonna 2020 väheneminen ei ollut niin jyrkkää, mutta yleinen suuntaus on laskeva sekä Siikalatvalla että Haapavedellä. Vuosittain Siikalatvalla on kuollut tarkasteluajanjaksolla noin 80–95 ihmistä. Syntyvyys on tästä vain puolet. Luonnollinen väestön väheneminen tapahtuu osin tätä kautta ja osin muuton seurauksena.

	Haapavesi	<i>Muutos</i>	Siikalatva	<i>Muutos</i>
31.12.2016	7092	-76	5584	-92
31.12.2017	6971	-121	5447	-137
31.12.2018	6855	-116	5301	-146
31.12.2019	6761	-94	5229	-72
31.12.2020	6670	-91	5206	-23
31.12.2021	6614	-56	5131	-75

Siikalatvan väkiluku ikäryhmittäin 2021

Kunnan väestöpyramidi ei vastaa aivan Suomen väestöpyramidia. Yhteistä on suurten ikäluokkien määrän korostuminen ja Siikalatvalla isoimmat ikäryhmät ovatkin 65–75-vuotiaat. Nuoremmat ikäluokat ovat pienempiä, kuten maassa yleisestikin syntyvyys on laskenut, mutta Siikalatvalla näkyy 20–34-vuotiaiden ikäluokkien hyvin pieni määrä. Suomessa väestöpyramidi on tasaisempi. Tämä kertoo siitä, että Siikalatvalta monet muuttavat opiskeluiden vuoksi muualle. Työssäkävyn väestön määrän vajaukset vaikeuttavat taas huoltosuhdetta, kun työvoiman ulkopuolella on paljon väestöä. Erityisesti naisten määrä on näissä ikäluokissa pieni.

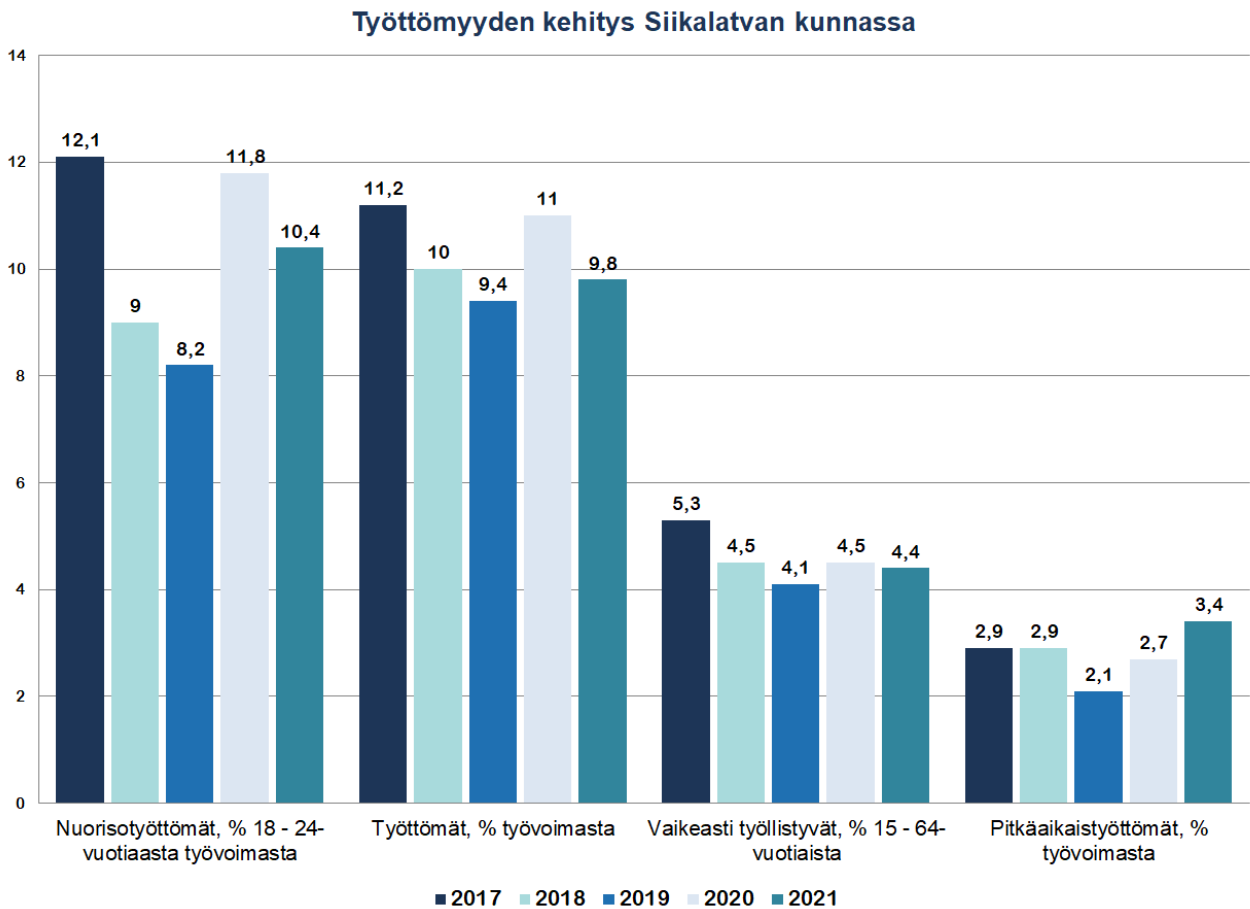
Tilasto	2017	2018	2019	2020	2021
Elävänä syntyneet	49	28	34	39	40
Kuntien välinen tulomuutto	206	191	213	209	169
Kuntien välinen lähtömuutto	300	274	239	199	208

Kunnan väestökehitys.

Syntyvydessä on Siikalatvalla tapahtunut käänne positiiviseen. Vuonna 2018 on ikäluokka jäänyt historian pienimmäksi, kun vain 28 lasta syntyi. Tämä tarkoittaisi vain yhtä koululuokkaa. Pudotus vuoden 2017 tasosta on myös merkittävä. Syntyvyys on tasaisesti palautunut vuoden 2018 tasosta, kun vuosina 2020 ja 2021 syntyi noin 40 lasta. Vuoden 2021 luvuissa Suomessa voi olla koronan tuomaa trendin muutosta ja nähtäväksi jää, miten kehitys jatkuu vuosina 2022–2023.

Vuosina 2017–2018 lähtömuutto on ollut suurinta tarkastelujaksolla ja ero tulomuuttoon voimakas. Vuonna 2019–2020 tulo- ja lähtömuutto ovat olleet melko yhtä suuria ja 2020 tulomuuttajia oli jopa enemmän. Koronan aiheuttama epävarmuus on tuonut todennäköisesti muuttajia maaseudulle. Vuonna 2021 on palattu aiempaa kehitystä päin, mutta lähtömuutto ei ole yhtä suurta kuin ennen koronaa.

Työttömyys Siikalatvan kunnassa

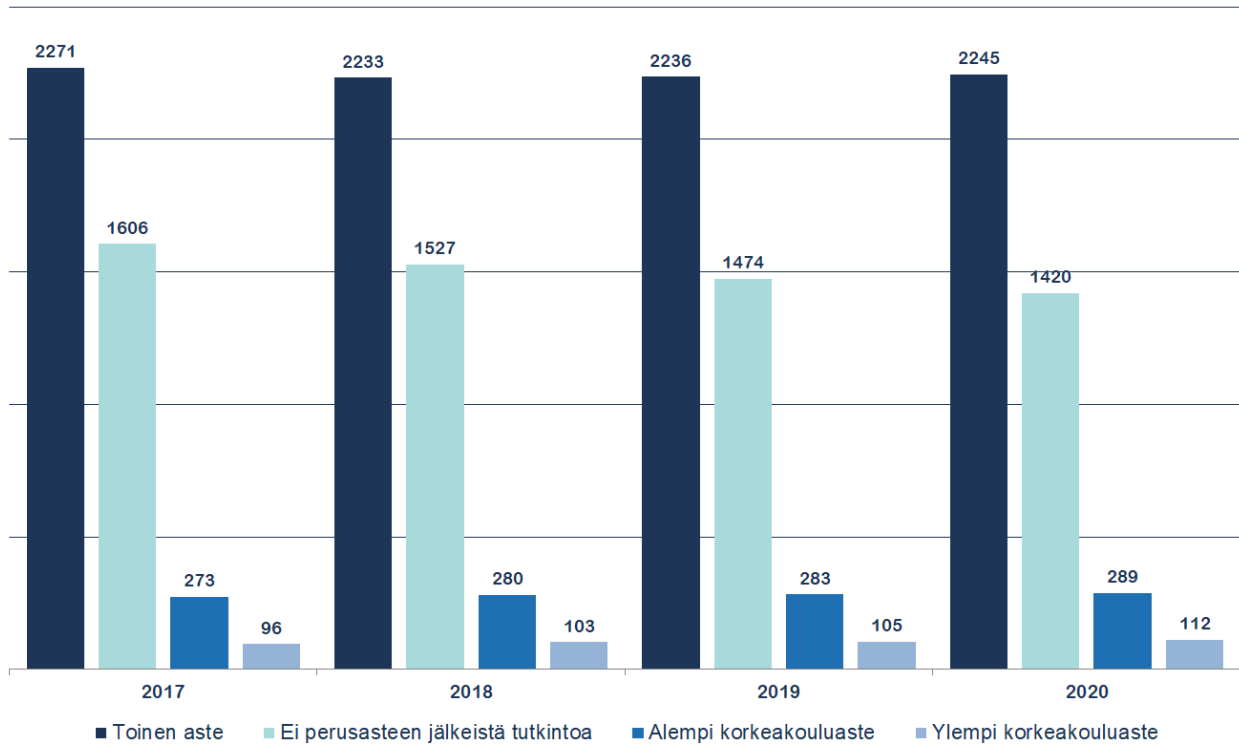
Työttömyyden kehitys nuorisotyöttömistä pitkäaikaistyttömiin sekä vaikeasti työllistyviin.

Työttömyys on Siikalatvalla maakunnan keskiarvoa matalammalla tasolla, mutta vuosittaista vaihtelua löytyy. Oulun eteläisellä alueella on myös saavutettu matalampia työttömyysprosentteja. Nuorisotyöttömyys on noussut koronavuonna 2020 merkittävästi eikä ole palautunut vuode 2019 tasolle, jolloin se on ollut matala. Nuorisotyöttömyys on prosentiltaan suurempaa kuin kunnan kokonaistyöttömyys. Kokonaistyöttömyydessä ollaan maltillisella tasolla vuonna 2021. Pitkäaikaistyöttömien määrä on huolestuttavasti kasvanut vuonna 2021 suhteessa aiempiin vuosiin. Vaikeasti työllistyvien osuus on pysynyt samoissa lukemissa.

Seuraavassa kuvaajassa on kunnan väestö koulutusasteen mukaan. Ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien määrä on vuosittain laskenut ja korkeakoulutuksen saaneiden määrä vähitellen kasvanut. Edelleen valtaosa väestöstä on saanut vain toisen asteen

tutkinnon ja korkeakoulutettujen määrä suhteessa on pieni. Koulutusasteella on usein vai-
kutusta tuloihin ja mikäli on kokonaan ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa, on vaarana
jäädä työmarkkinoiden ulkopuolelle.

15 vuotta täyttänyt väestö koulutusasteen mukaan

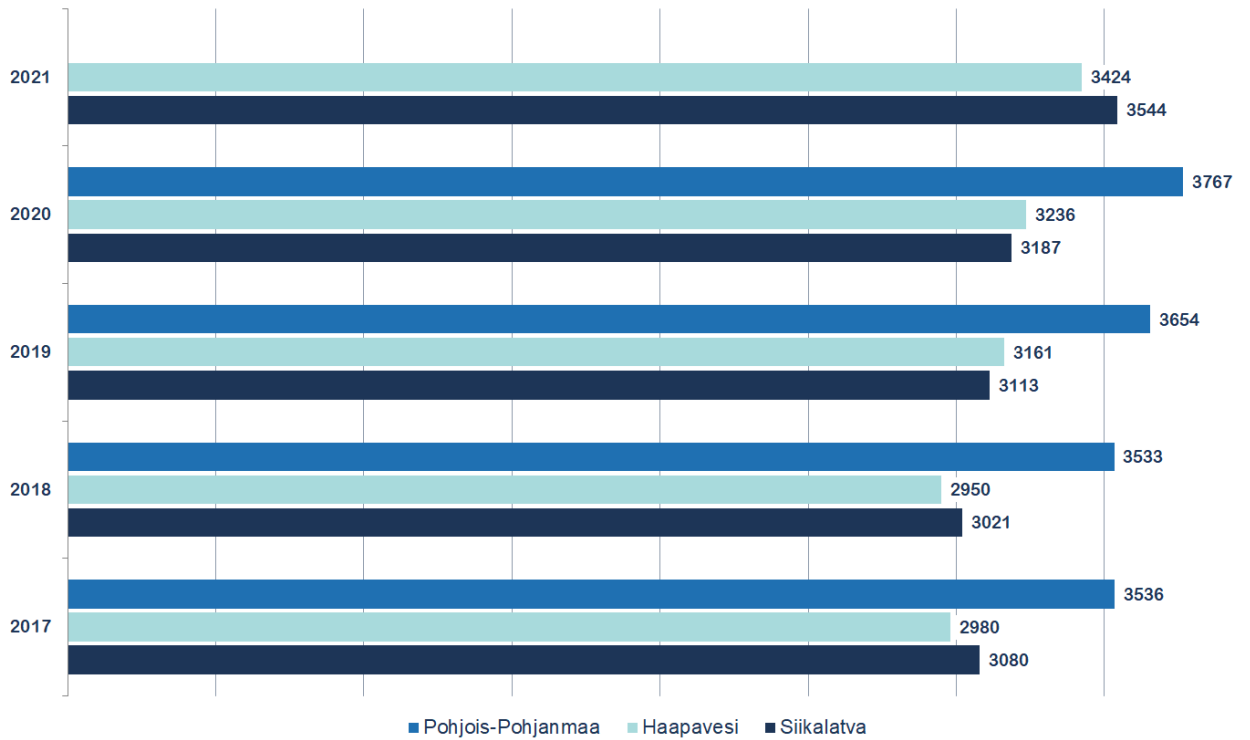
Kunnan väestö koulutusasteen mukaan.

Kunnan talous

Kunnan verotulojen kehitys on ollut vuodesta 2017 positiivinen. Verotulot per asukas ovat kasvaneet noin 500 euroa. Maakunnan keskiarvo on parisataa euroa korkeampi. Tämä johtunee siitä, että Oulun seudulla asuu korkeammin koulutettua väestöä korkeammilla tu-
loilla. Verotuloissa per asukas Siikalatva on kuitenkin ohittanut tarkastelujaksolla Haapave-
den kaupungin. Kunnan taloustilanne on ollut vakaa lukuun ottamatta vuotta 2020, jolloin
kunnan taloudessa tapahtui isoja muutoksia kunnan yhtiön konkurssin seurauksena. Täl-
löin kunnan talous painui alijäämäiseksi ja lainakanta suureni.

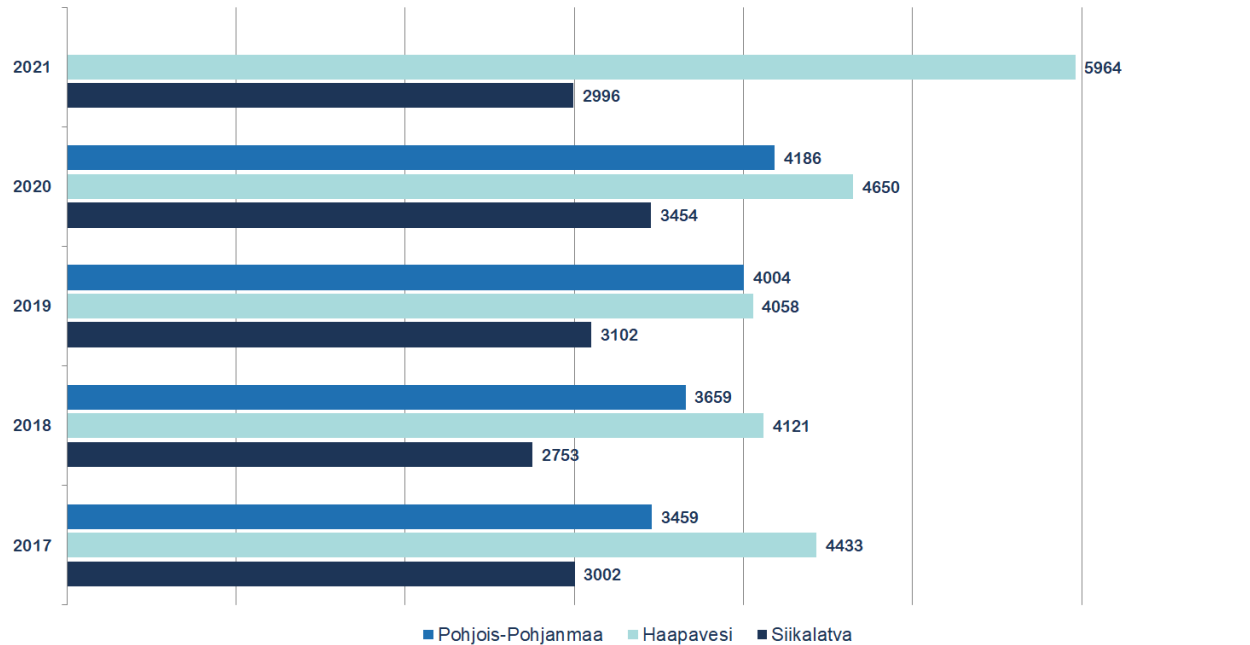

Verotulot euroa / asukas

Verotulojen kehitys euroa/asukas Siikalatvalla on kasvanut myönteisesti vuoteen 2021.

Lainakanta euroa / asukas

Siikalatvan lainakanta euroa/asukas on vaihdellut vuosittain, pysyen kuitenkin maakunnan keskiarvoa matalammalla.

Vuoden 2021 maakunnan keskiarvoa lainakannasta ei ollut vielä saatavilla, mutta taulukosta nähdään, että Siikalatvalla lainakanta oli isoin vuonna 2020 per asukas, josta on palattu vuoden 2017 tasolle. Maakunnan keskiarvo on jonkin verran korkeampi. Haapavedellä vuonna 2021 lainan määrä per asukas on noussut merkittävästi tarkastelujakson aiempiin vuosiin.

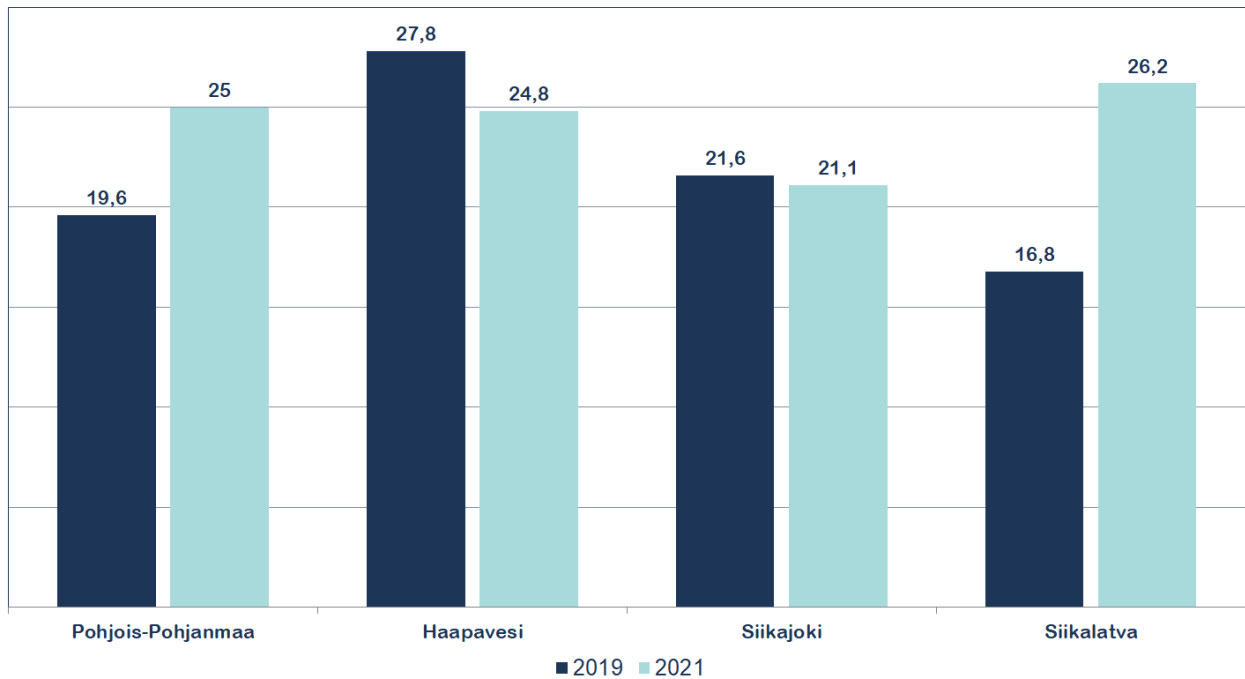
Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Lasten ja lapsiperheiden osalta on Siikalatvalla tapahtunut sekä hyvää että huonoa kehitystä hyvinvointitietojen perusteella. Yhä useampi yläkoululainen kokee terveydentilansa huonontuneen. Tämä näkyy muun muassa ylipainon lisääntymisenä. Koulukiusaaminen on vähentynyt alaluokkien osalta, mutta lisääntynyt yläluokkalaisten keskuudessa. Vertailuaikana lasten ja nuorten psykiatrisen erikoissairaanhoidon avokäynnit lisääntyivät 0–12-vuotiailla ja vähenivät 13–17-vuotiailla. Lastensuojelun avohuollon asiakkaiden määrä laski, mutta toisaalta lastensuojeluilmoitukset ovat kääntyneet nousuun.

Tulokset edellyttävät, että terveyteen ja hyvinvointiin liittyvien asioiden eteenpäin viemiseen tulee kiinnittää huomiota, jotta epäedullinen kehitys saadaan pysäytettyä.

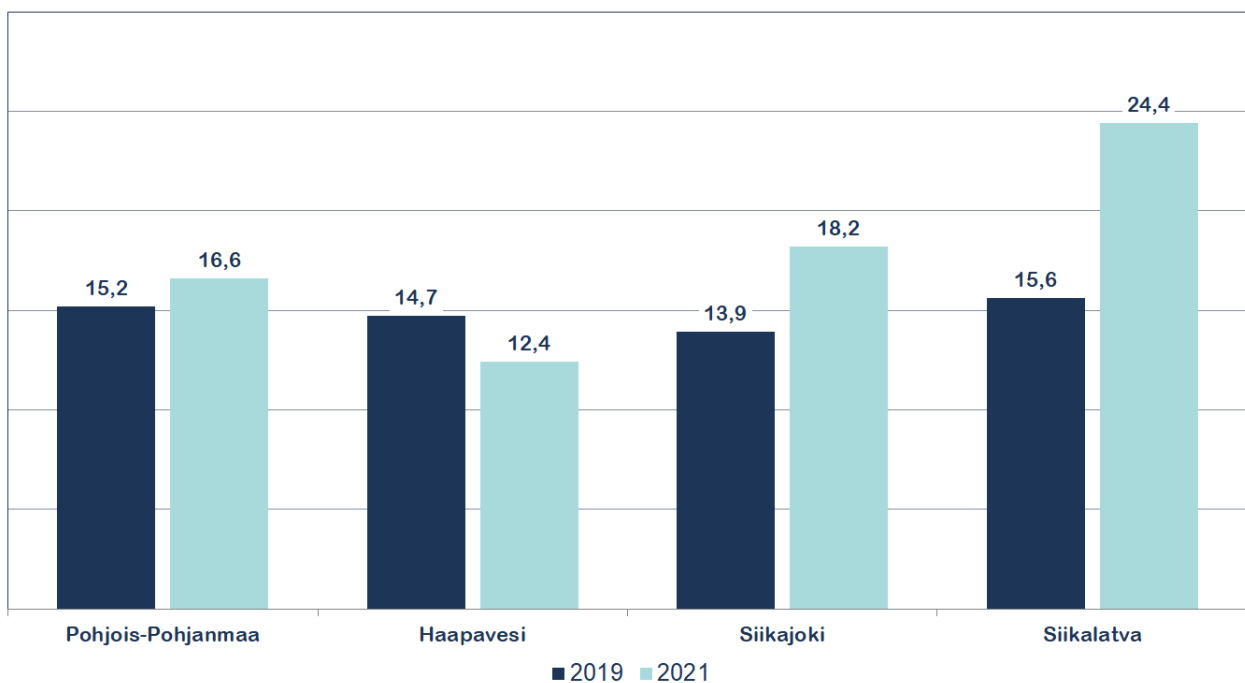
Varhaiskasvatuksen käyttöaste on nousussa ja lapset aloittavat varhaiskasvatuksessa yhä pienempinä, joten lasten ja lapsiperheiden saavutettavuus on yhä parempi. Perheiden varhaisella tuella arvioidaan olevan mahdollisuus merkittävästi parantaa lasten ja perheiden hyvinvointia.

Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi,
% 8. ja 9. luokan oppilaista

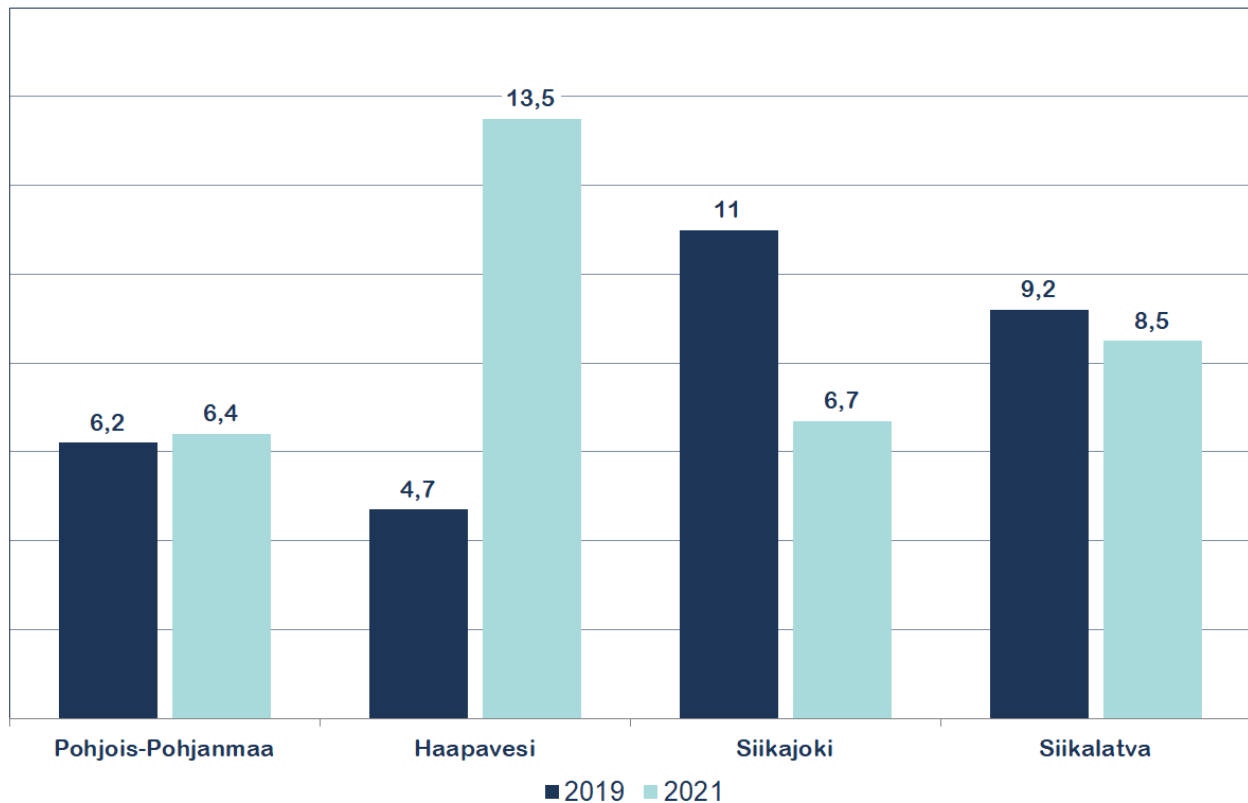
Yläkoululaisten kokema terveydentila vuoden 2021 kouluterveyskyselyn mukaan.

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipaino (%) yläkouluikäiset.

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista

Koulukiusaaminen alakoulun kokemana (kouluterveyskysely).

Nuoret ja nuoret aikuiset

Lasten ja nuorten hyvinvoinnista saadaan kattavasti alueellista ja vertailukelpoista tietoa kouluterveyskyselyjen avulla. Kouluterveyskyselyihin vastaavat joka toinen vuosi perusopetuksen 4. ja 5. luokan oppilaat, 8. ja 9. vuosiluokan oppilaat, lukiokoulutuksen 1. ja 2. luokan opiskelijat sekä ammatillisen 1. ja 2. vuoden opiskelijat, jotka ovat alle 21-vuotiaita. Siikalatvalla ei saada ammatillisen oppilaitoksien opiskelijatuloksia, joten kokonaistulokset tämän ikäisten nuorten osalta jää pieneksi. Noin kolmasosa perusopetuksen päättäneistä Siikalatvan nuorista jatkaa opintojaan lukioissa ja kaksi kolmannesta ammattikouluissa.

Siikalatvan kunnassa tehdään etsivää nuorisotyötä 15–28-vuotialle. Etsivässä nuorisotyössä pyritään tavoittamaan koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevia, sekä muutoin

erilaista apua ja tukea tarvitsevia nuoria. Vuosittain etsivässä nuorisotyössä työskennel-
lään noin 30 nuorten kanssa, joista 20-vuotiaita tai sitä nuorempia on noin puolet.

Kunta tarjoaa kesätyöpaikkoja peruskoulun päättäneille, sekä kannustaa nuoria kesä-
työseteleillä hakemaan työpaikkaa yrityksistä tai yhdistyksistä. 4H-yhdistyksen järjestämää
nuoren kesäyrittäjyyttä tuetaan myös.

Siikalatvalla toimii nuorten vaikuttamiselimenä nuorisovaltuusto, jonka tehtävänä on muun
muassa edistää ja kehittää nuorten asemaa Siikalatvan kunnassa. Nuorisovaltuustoon on
valittu uudet jäsenet vuonna 2021, ja sen toiminta-aika on kaksi vuotta.

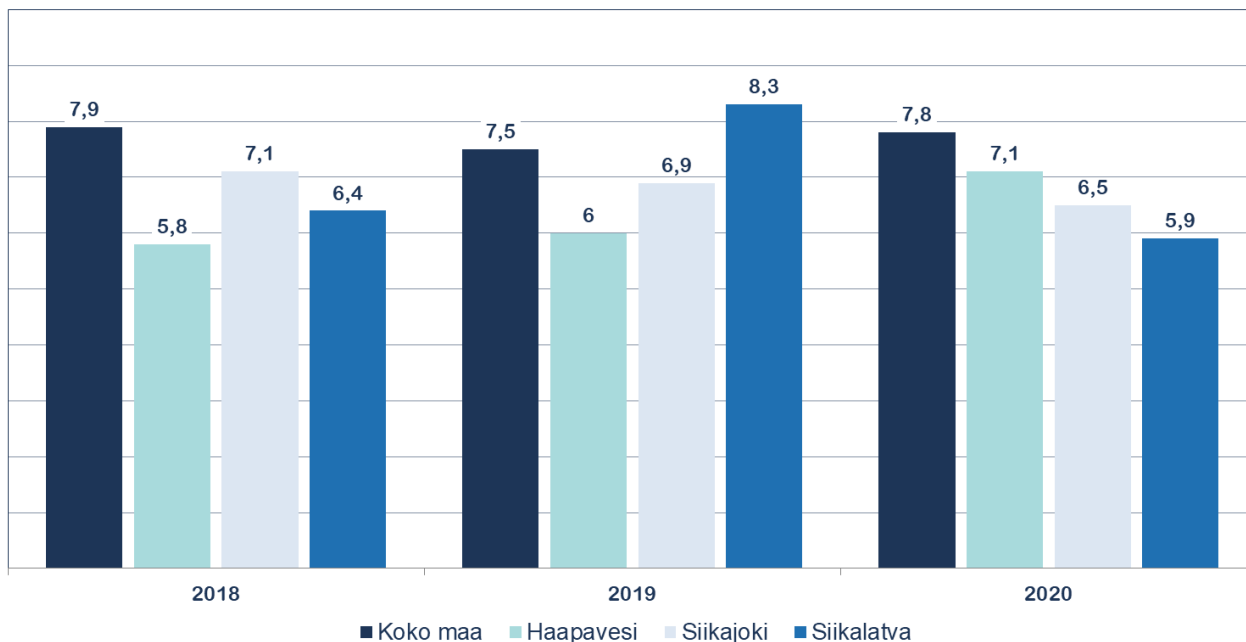
Vuoden 2021 kouluterveyskyselyn mukaan lukion 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijoista 62,9 %
on tyytyväinen elämäänsä, kun Pohjois-Pohjanmaalla vastaava luku on 68,8 %.

Lukion 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijoista vuonna 2019 koulunkäynnistä piti 46,2 %, ja
vuonna 2021 määrä oli noin 20 % prosenttia enemmän. Koulu-uupumusta kokeneiden
määrä oli vähentynyt, ja opiskelijat kokivat, että opinnoilla oli merkitystä tulevaisuuden kan-
nalta enemmän kuin vuonna 2019 kyselyyn vastanneilla. Opiskelijoista 94,4 % koki, että
luokassa ja ryhmässä on hyvä työrauha, luku on noin 15 % parempi kuin vuonna 2019.
Terveystilansa lukioikäiset kokivat huonontuneen samoin kuin yläkouluikäisetkin. Ter-
veydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi opiskelijoista koki 38,9 %, kun taas koko
maan keskiarvo oli 26,5 %. Lukioikäisten ylipaino herättää huolta: ylipainoisten osuus oli
26,1 %, kun Pohjois-Pohjanmaalla keskiarvo oli 15,1 %.

Lukioikäisten mieliala ja mielenterveys oli kohentunut, ja ahdistuneisuus vähentynyt
vuonna 2021. Tuloksissa ei ollut huomattavaa eroa verrattuna maan keskiarvoon. Vähin-
tään tunnin päivässä liikkui 13,9 %, kun Pohjois-Pohjanmaalla vastaava
luku oli 17,0 %.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden määrä on laskenut vuodesta 2019.
Vuoden 2020 koulutuksen ulkopuolelle jääneiden määrä on vähemmän kuin vertailukun-
nissa ja verrattaessa Pohjois-Pohjanmaahan. Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten
tai opintonsa keskeyttäneiden nuorten apuna on etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoi-
minta. Nuorten työpajatoiminnalla autetaan myös nuoria siirtymisessä työelämään tai löy-
tämään vaihtoehtoisia opintopolkuja.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat,
% vastaavanikäisestä väestöstä

Koulutuksen ulkopuolella olevat 17–24-vuotiaat.

Työikäiset

Siikalatvan kunta on tehnyt pitkään työtä työttömyyden vähentämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Työmarkkinoilta kauan poissaolleet henkilöt tarvitsevat usein räätälöityjä palveluja ja henkilökohtaista tukea työllistyäkseen. Alueella on toiminut pitkäaikais- ja nuorisotyöttömiin kohdistuvia työllisyshankkeita, ja kunta on lisännyt resurssia erityisesti nuorten työttömyyden hoitamiseen.

Siikalatva on hakenut ja saanut myönteisen valtionavustuspäätöksen kunnan nuorten työpajan perustamisesta vuodelle 2022. Nuortentyöpaja toiminnalla tuetaan nuorten työllisyyttä sekä ehkäistään syrjäytymistä. Kunnassa toimii yksi aikuisten työpaja, jonka yhteyteen nuorten työpaja on tarkoitus perustaa.

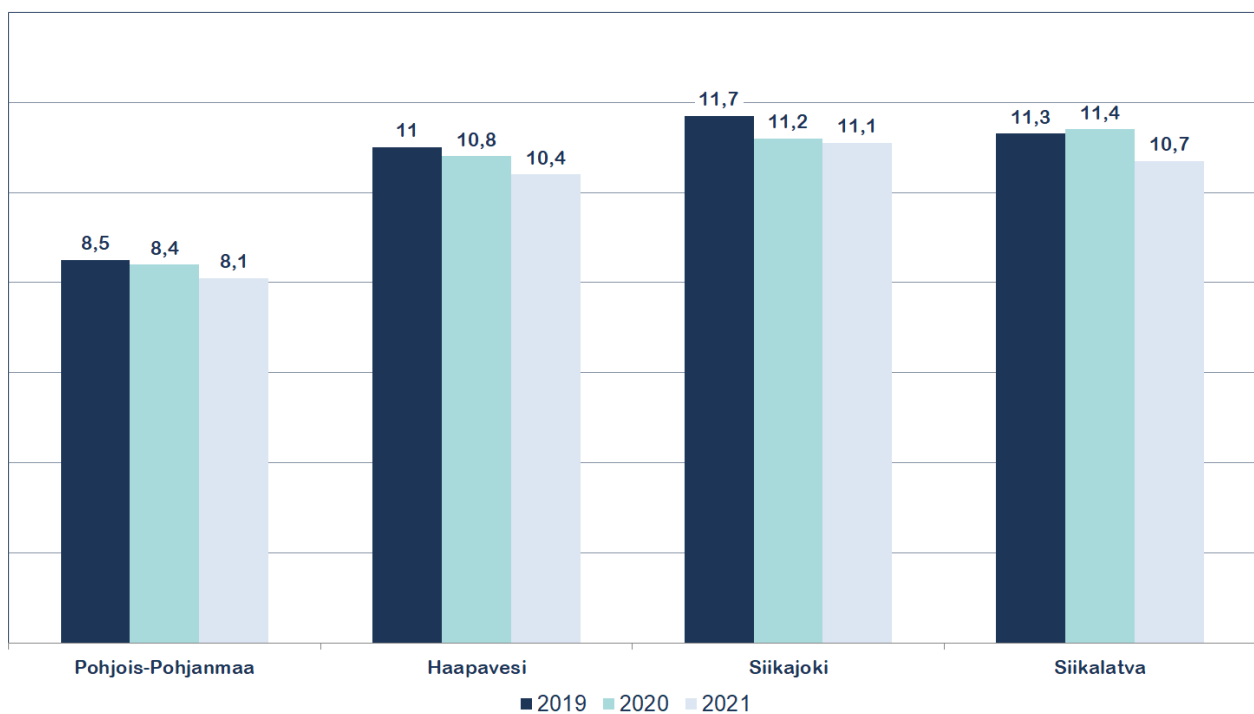
Työkyvyttömyyseläkettä saavia 25–64-vuotiaita on Siikalatvalla enemmän kuin koko maassa, mutta luku on samaa luokkaa kuin samankokoisissa vertailukunnissa Siikajoella

ja Haapavedellä. Työkyvyttömyyseläkkeet aiheutuvat edelleen suurelta osin mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöistä.

Pitkäaikaistyöttömien määrä on palannut vuoden 2016 tasolle vähentyen hetkellisesti. Vaikeasti työllistyvien määrä on pysynyt vuosien 2016–2021 aikana tasaisena. Pitkäaikaistyöttömien määrä Siikalatvalla on 69.

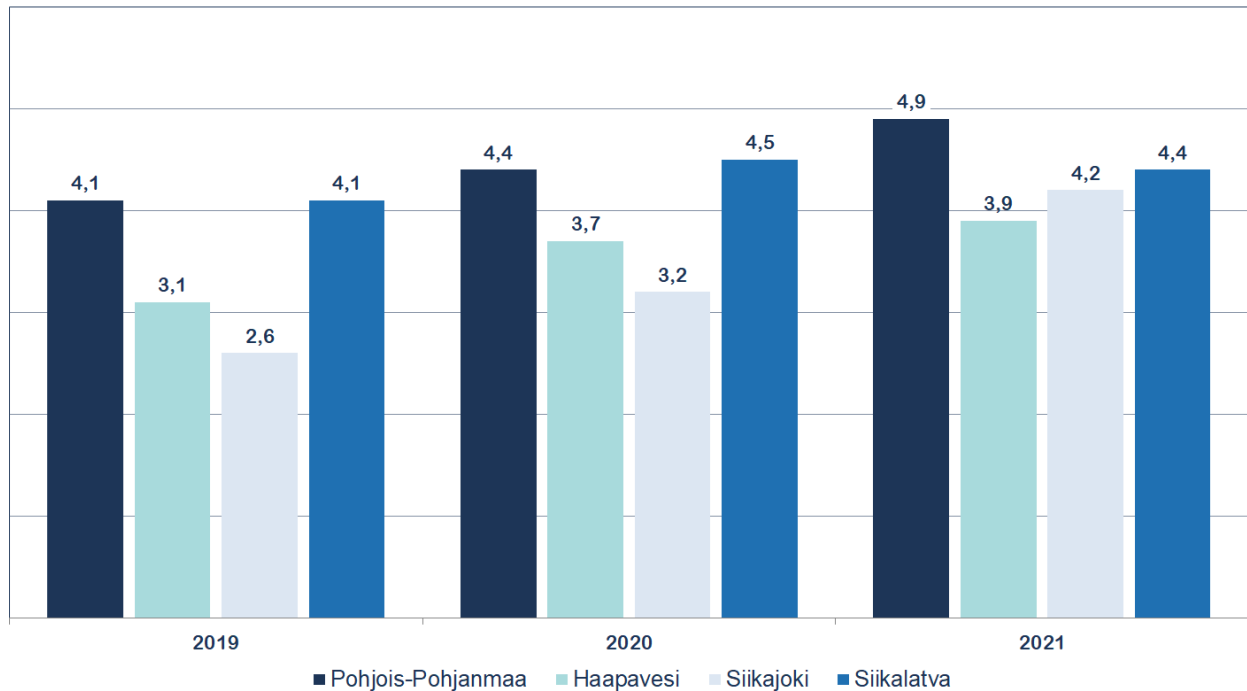
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat Siikalatvalla on 2 % koko maan tasoa alhaisempi.

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat.

Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15-64-vuotiaista

Vaikeasti työllistyvien osuus % 15–64-vuotiaista.

Ikäihmiset

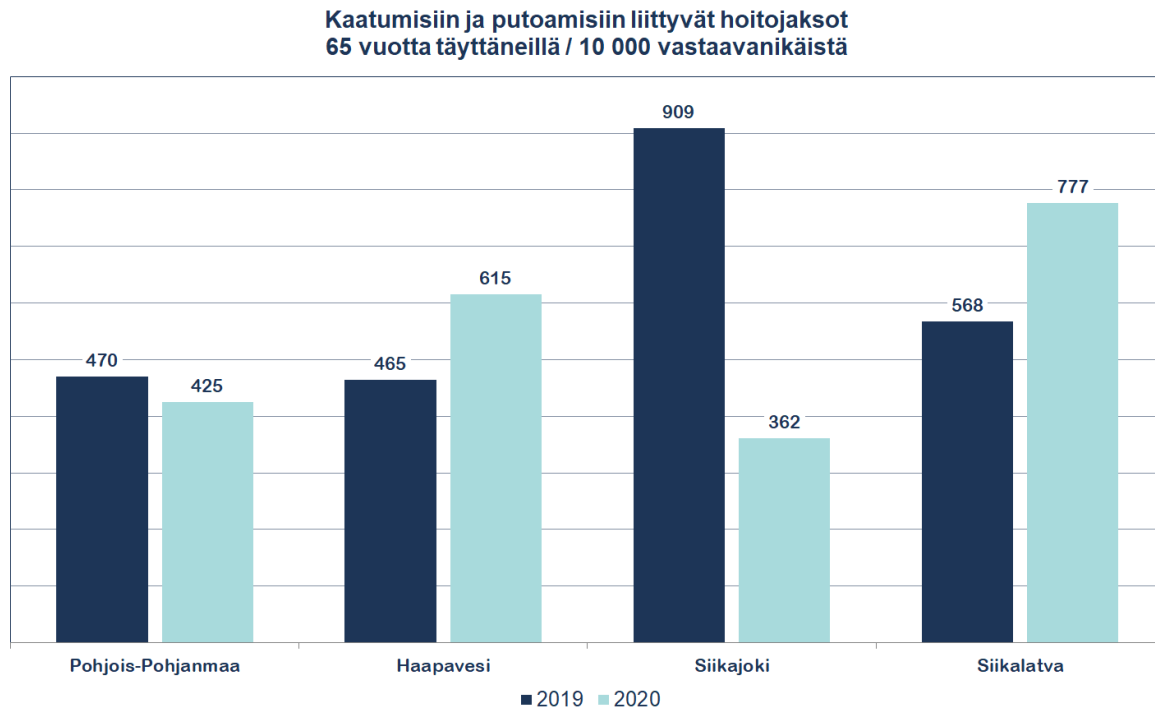
Siikalatvalla 65 vuotta täyttäneiden kaatumisiin ja putoamisiin liittyviä hoitjaksoja 10 000 vastaavan ikäistä kohden vuonna 2020 oli 776,8. Lukema on suurentunut mittaushistorian aikana yli 250 yksikköä. Verrattuna Siikajoen, Pohjois-Pohjanmaan ja koko maan tilastoon kunnan luvut ovat huomattavasti suuremmat.

Tehostetussa palveluasumisessa 75 vuotta täyttäneitä oli Siikalatvalla vuonna 8,6 % vastaavan ikäisestä väestöstä, mikä on noin prosentin enemmän kuin Siikajoella ja koko maahan verraten. Luku on pysynyt lähes samana vuodesta 2018 ja on samalla tasolla Pohjois-Pohjanmaan keskiarvon kanssa.

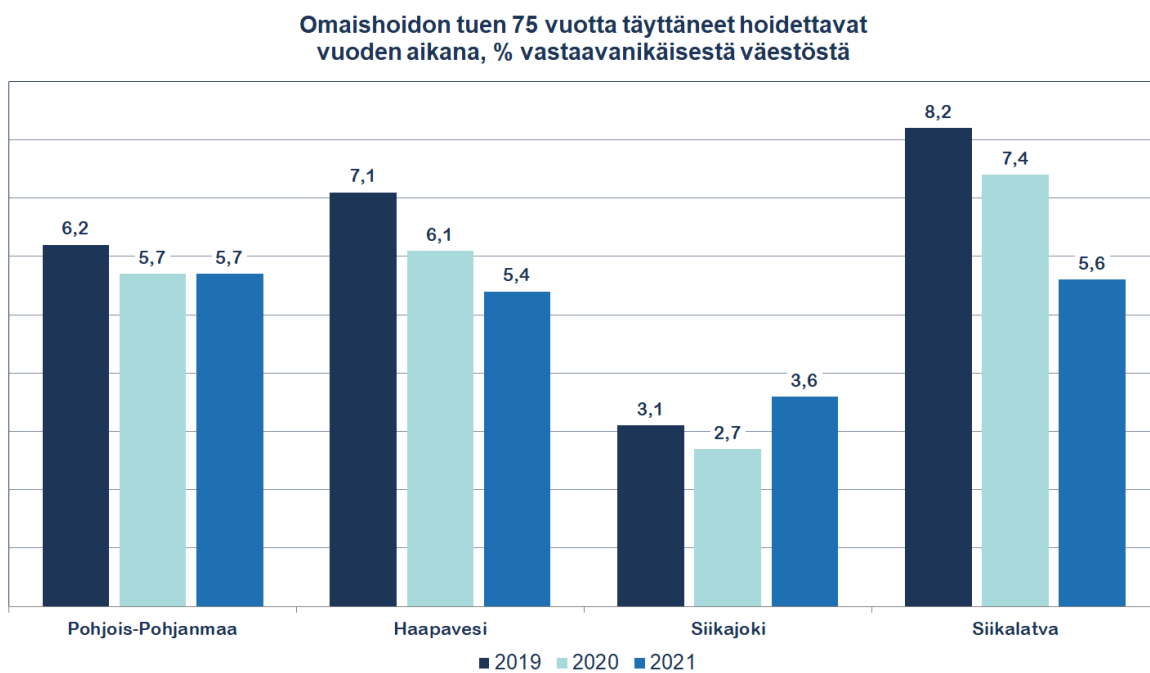
Siikalatvalla omaishoidon tuen hoidettavista 75 vuotta täyttäneitä oli vuoden 2021 aikana 5,6 % vastaavan ikäisestä väestöstä. Luku on pienentynyt vuodesta 2018 puolella ja on samalla tasolla Pohjois-Pohjanmaan tilaston kanssa. Siikalatvalla on enemmän omaishoidon tuen hoidettavia kuin Siikajoella. Yksinasuvia 75 vuotta täyttäneitä Siikalatvalla vuonna 2020 oli 45,9 % vastaavan ikäisestä väestöstä. Lukema on pysynyt lähes samana

mittaushistorian ajan ja on lähes samalla tasolla koko maan keskiarvoon verrattuna. Siikalatvalla yksinasuvia 75 vuotta täyttäneitä on hieman enemmän.

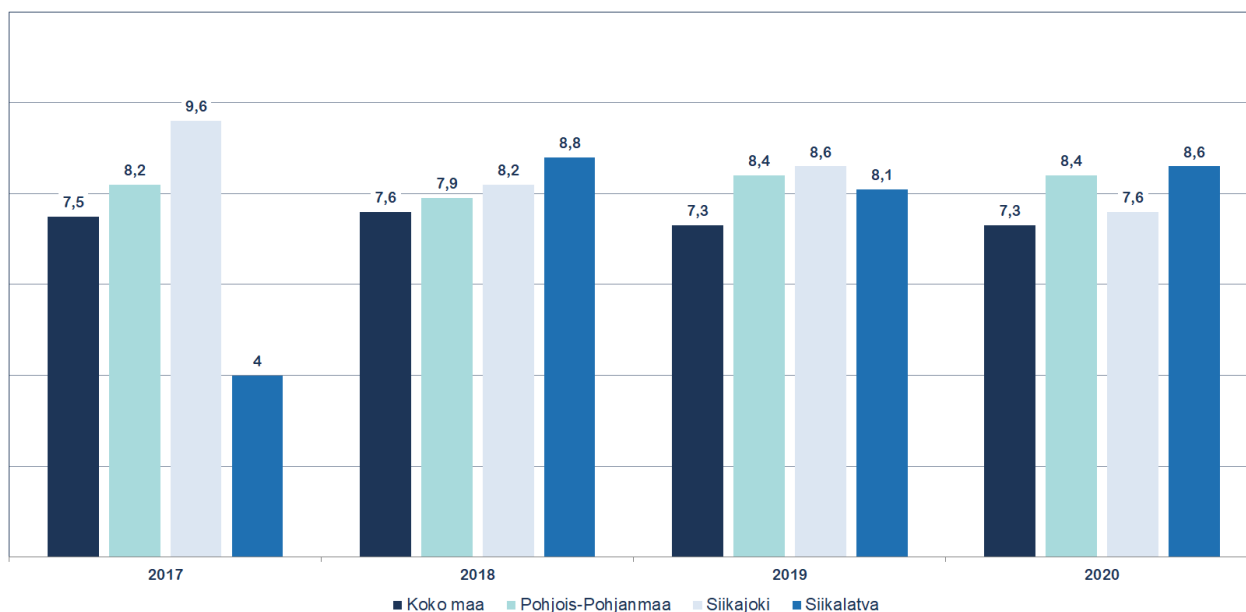

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot.

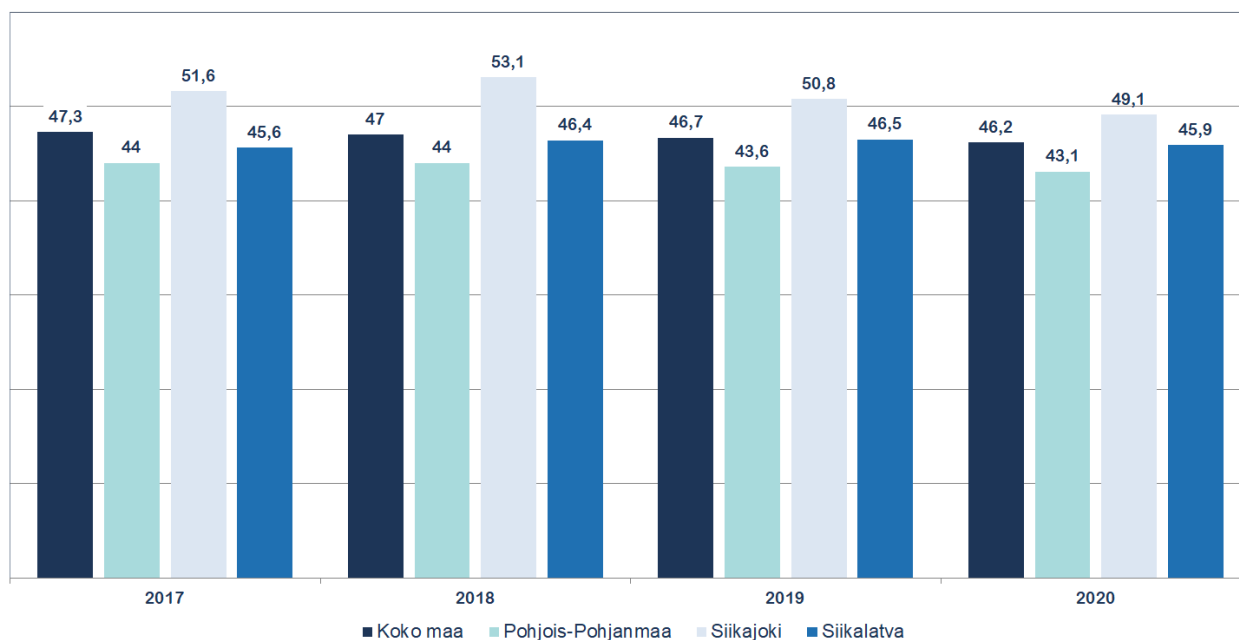
Omaishoidon tukea saaneiden osuus Siikalatvalla on ollut vuosina 2019–2021 laskusuuntainen.

Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

Tehostetussa palveluasumisessa 75-vuotiaiden osuus on kasvanut vuoteen 2020

Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä

Yksinasuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus on Siikalatvalla pysynyt vuodesta 2017 lähtien samalla tasolla vuoteen 2020 verrattuna.

Kaikki ikäryhmät

Kaikkien ikäryhmien hyvinvointiin vaikuttavat terveydellinen ja taloudellinen tilanne sekä työikäisten työkyky ja työllistyminen. Vanhempien hyvä taloudellinen tilanne vaikuttaa koko perheen hyvinvointiin myönteisellä tavalla. Ikäihmisillä hyvä taloudellinen tilanne antaa hyvät valmiudet harrastaa monipuolisesti sekä huolehtia paremmin terveydestä.

Väestön yleistä sairastavuutta voidaan kuvata sairastavuusindeksien avulla. Kelan ikävakioidun sairastavuusindeksin mukaan Siikalatvalla vuonna 2017 (tuoreempaa tietoa ei löydetävissä) väestön sairastavuus (122,2) on selkeästi koko maata (100) suurempi. Tämä on varmasti osasy syy lisääntyneisiin sosiaali- ja terveystoimen nettomenoihin.

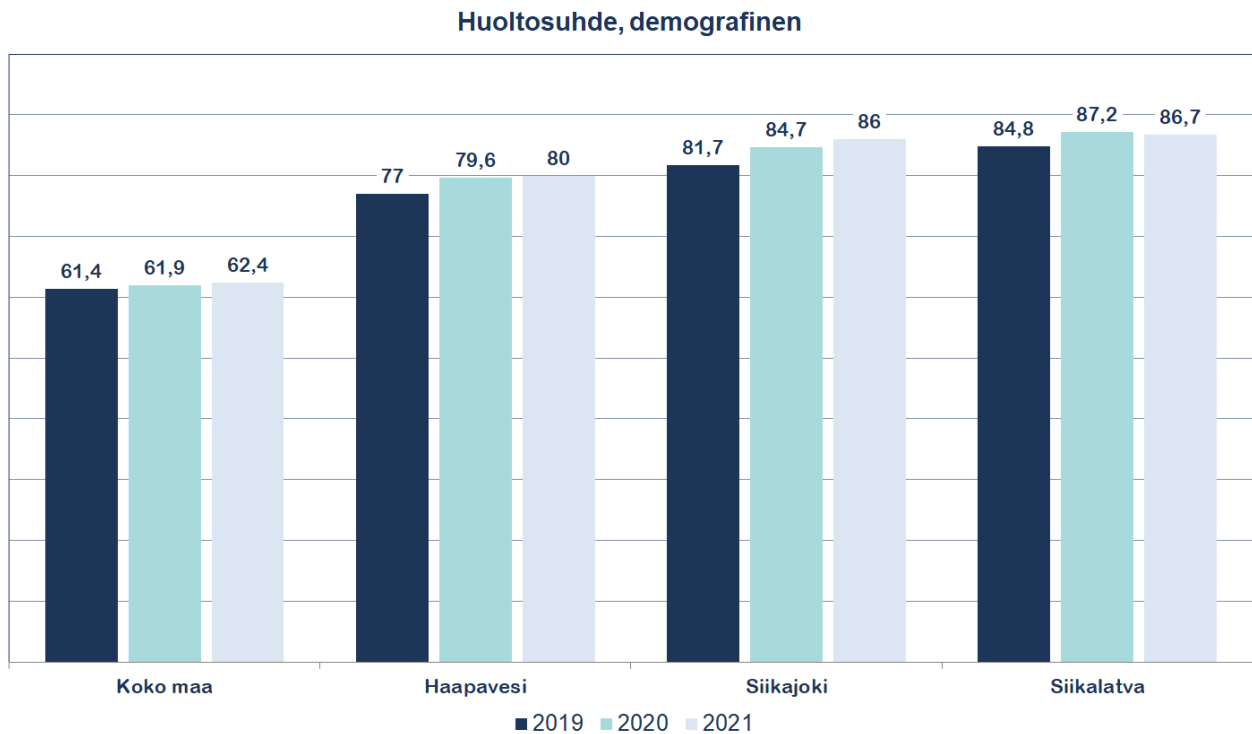
Kunnassa pidetään erittäin tärkeänä kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksien parantamista. Kunta on otettu mukaan strategiatyöhön ja viimeisimpänä vaikuttamismahdollisuuden keinona kunta on ottanut käyttöönsä osallistavan budjetoinnin, jossa kuntalaiset pääsevät käyttämään 40 000 euroa budjetista heille toivomaansa kohteeseen. Turvallisuuden tunne, elinympäristön viihtyvyys, yhteisöllinen välittäminen, kuntalaisten vaikuttamismahdollisuudet ja osallisuuden kokeminen antavat vahvan perustan yksilön hyvinvoinnille.

Kaikista ikäryhmistä on tunnistettavissa, että ongelmat kasaantuvat samoille ihmisille. Syrjäytymisriski alkaa jo lapsena tietyissä perheissä. Nämä lapset ja perheet pitäisi kyetä tunnistamaan jo neuvolassa, jotta heitä pystyttäisiin auttamaan paremmin.

Kuntastrategian yksi merkittävä hyvinvointiin vaikuttava asia on kuntalaisten osallisuus. Osallisuuteen on satsattu vuoden 2021 aikana muun muassa kuntastrategian valmistelussa. Osallisuuden kokeminen ja sosiaaliset verkostot tuottavat hyvinvointia, vähentävät yksinäisyyttä ja ehkäisevät syrjäytymistä. Osallisuuden vahvistamiseksi ja yksinäisyyden vähentämiseksi tehdään työtä nuorten, työikäisten että ikäihmisten parissa yhteistyössä järjestökentän kanssa.

Siikalatvan kunnassa panostetaan kaikenikäisten liikuntaan ja harrastusmahdollisuuksiin tarjoamalla kaikki kunnan omistuksessa olevat liikuntapaikat maksuttomasti kaikkien kuntalaisten käyttöön. Jokaisessa kylässä on lähiliikuntapaikat, ja niiden ylläpidosta pidetään huolta. Kesällä pururadat, urheilukentät ja kaunis luonto kuuluvat kuntalaisten arkeen, jotka talvisin muuttuvat upeiksi hiihtomaiseksi.

Kulttuuritoiminnan vaikutusta kuntalaisten hyvinvointiin seurataan kahden vuoden välein julkaistavalla THL:n Terveyden edistämisen vertailutietojärjestelmällä (TEA-viisari), sekä kirjastotoimen, kansalaisopiston ja musiikkiopiston tilastoilla. Myös tapahtumien osallistujamääriä ja asiakaskyselyjä hyödynnetään kulttuuritoiminnan kehittämisessä.

Väestöllinen huoltosuhte ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65 vuotta täyttäneitä on sataa 15–64-vuotiasta (työikäistä) kohti. Siikalatvalla huoltosuhte on kasvanut tasaisesti, mutta negatiivisesti viime vuosina.

Hoitoon pääsy Siikalatvalla T3-luku

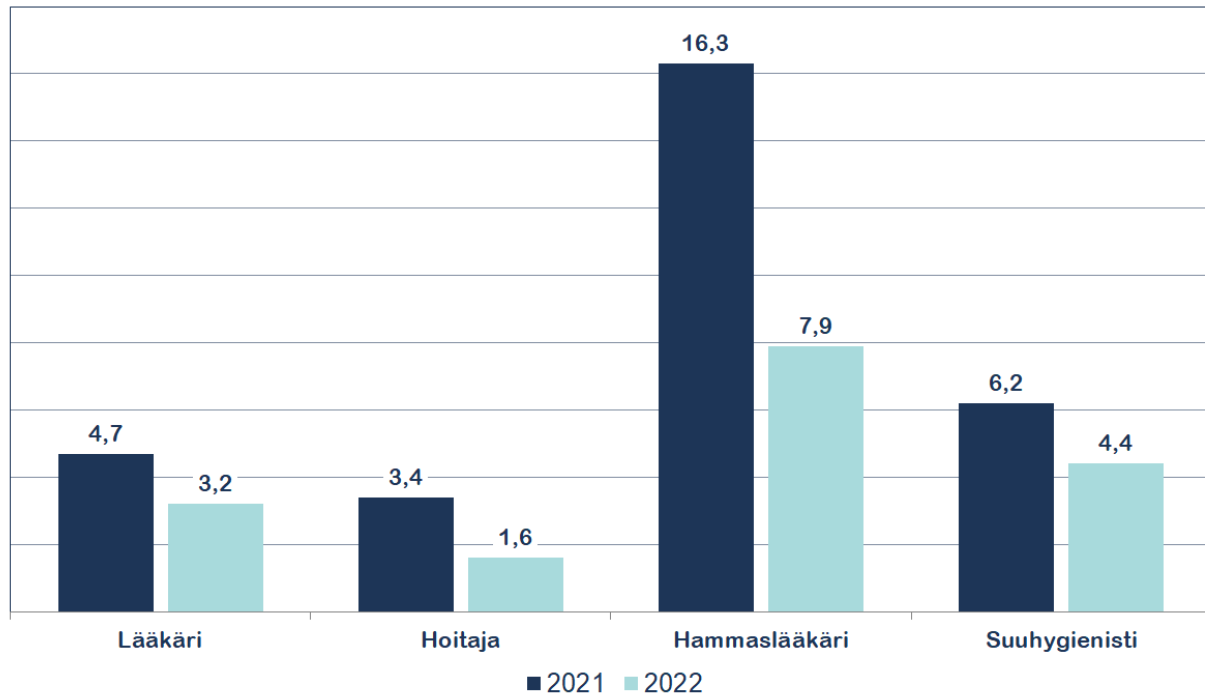
Hoitoon pääsystä säädetään terveydenhuoltolaissa. Hoitoon pääsyä perusterveydenhuollossa ja suun terveydenhuollossa mitataan T3-lukuna. T3 tarkoittaa kolmatta seuraavaa vapaata aikaa.

Ensiapuun ja kiireelliseen hoitoon on päästävää heti potilaan asuinpaikasta riippumatta. Kiireellistä hoitoa varten terveyskeskuksissa on päivystysvastaanotot.

Kiireetöntä hoitoa tarjotaan kunnan asukkaille terveyskeskuksissa. Hoitoon pääsulle on taattu tietyt määräajat. Jos terveyskeskus ei voi tarjota hoitoa säädetyssä ajassa, niiden on hankittava se muualta.

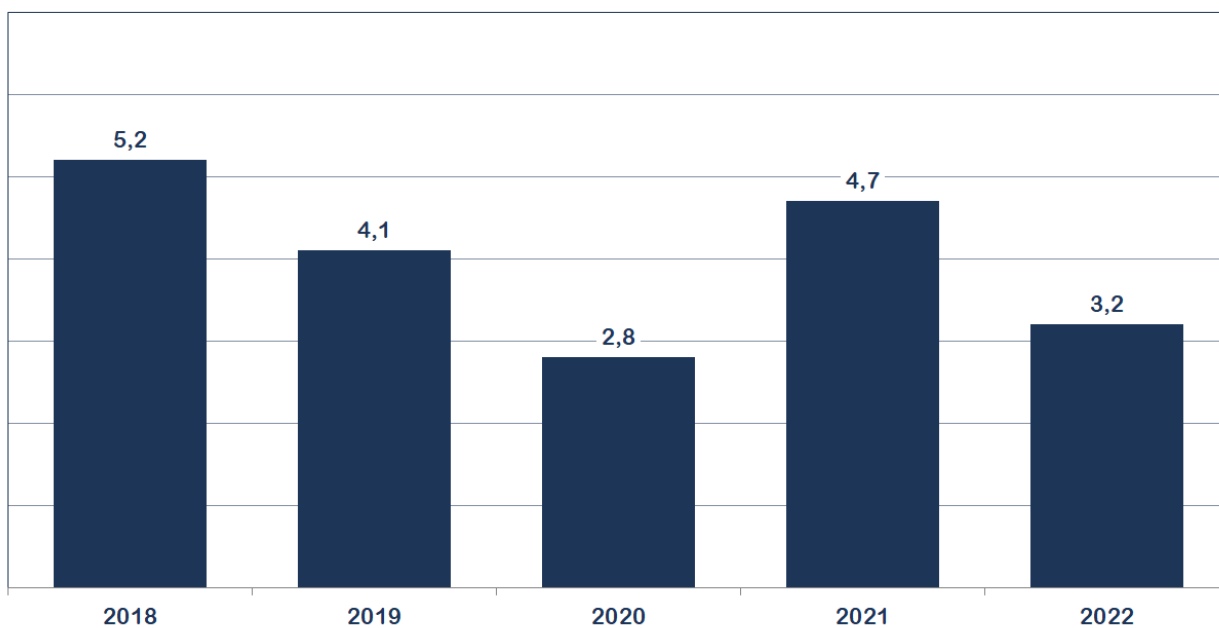
Siikalatvan kunnan sosiaali- ja terveystoimet tuottaa Mehiläinen terveystoimet Oy. Yhteenvetona voimme vuodesta 2022 todeta, että hoitoon pääsy on ollut keskimääräistä nopeampaa ja asiakastyytyväisyys on keskimääräistä paremmalla tasolla. Kuvassa hoitoon pääsyn ajat lääkärille, hoitajalle, hammaslääkärille ja suuhygienistille vuoden 2022 alusta lähtien.

Hoitoon pääsy, keskiarvo/päiviä

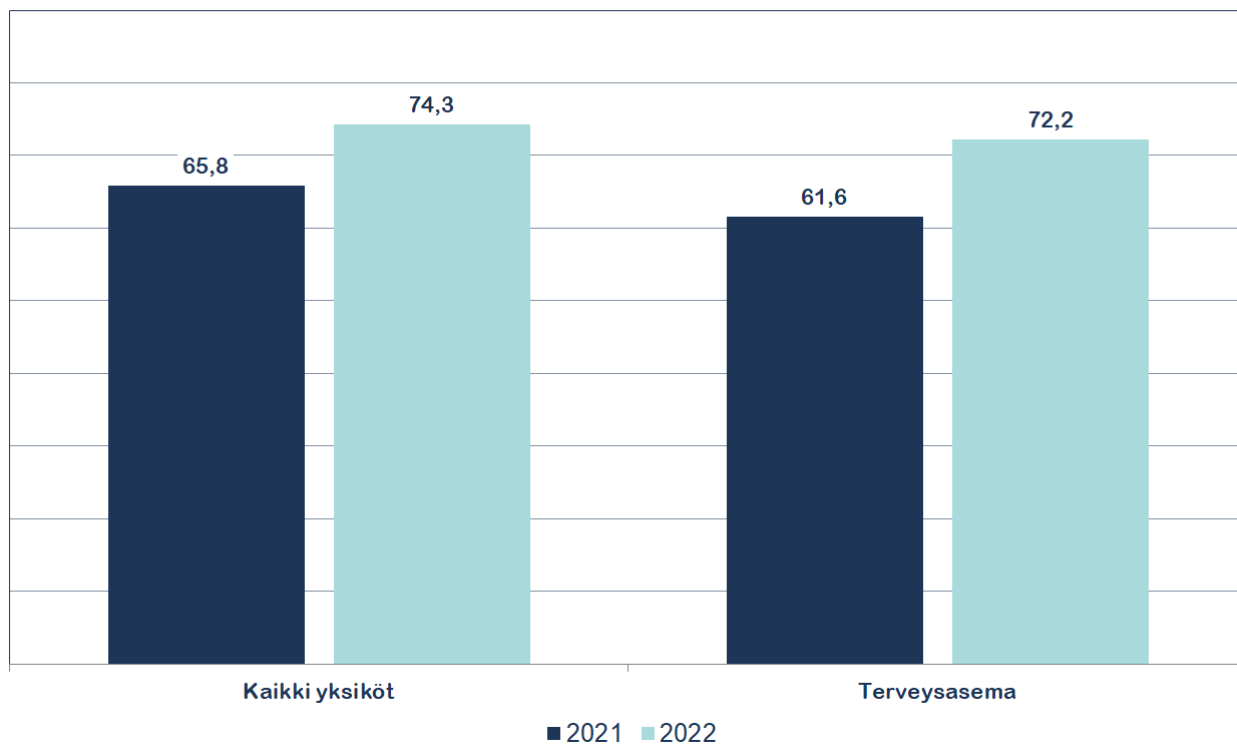
Hoitoon pääsillä kuvataan, kuinka nopeasti kuntalaiset saavat kiireettömiä vastaanottoaikoja. Siikalatvalla hoitoon pääsy on ollut erinomaisella tasolla.

Lääkärin vastaanotolle pääsy, keskiarvo / päiviä

Hoitoon pääsyyllä kuvataan, kuinka nopeasti kuntalaiset saavat kiireettömiä vastaanottoaikoja lääkäriltä. Siikalatvalla hoitoon pääsy lääkärille on ollut erinomaisella tasolla.

Asiakastytyväisyys, Siikalatva

Asiakastytyväisyys terveystalveluissa.

Hyvinvointisuunnitelma 2022–2025

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Lapsi- ja perhepalvelut (lape) -työryhmän yhteinen näkemys on, että lasten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämisen ja vahvistamisen tärkeä perusta on, että kunnan moniammatillinen yhteistyö on toimivaa. Etenkin tilanteessa, jossa sote-palvelut siirtyvät hyvinvointialueelle, on ensiarvoisen tärkeää, että asiakas saa palvelun jouhevasti rakennemuutoksista huolimatta. Lape -työryhmän työ yhteisten toimintamallien luomiseksi, niin työryhmän työskentelyyn, että myös kentälle nähdään yhtenä päätavoitteena. Tiedonkulkua työryhmästä kentälle ja yhteisesti sovittujen toimintamallien käyttöönottoa eri toimijoiden keskuudessa tulee suunnitellusti organisoida ja kehittää. Perhekeskusmallista ollaan laatimassa käsikirjaa ja siitä tulee hyvä työkalu jokaiselle lasten ja perheiden kanssa työskentelevälle kokonaisuuden hahmottamiseksi. Tässä työssä ovat mukana niin varhaiskasvatus, koulu kuin sote-ammattilaiset sekä seurakunta. Myös järjestöjen ja yhdistysten osallisuutta lapsi- ja perhepalveluiden kehittämiseen ja toimintaan tulee edistää.

Tiedonkulku ja osallisuus kulkevat käsikädessä. Myös digitaalisuus mahdollistaa ja edistää harvaan asutuilla paikoilla tiedonkulkua ja vuorovaikutusta, sekä sitä myöten osallisuuden kokemusta. Yhteisen alusta luominen tai muutoin lapsiperheiden palveluiden ja varhaiskasvatuksen ja koulun tiedotuskanavoiden kehittäminen mahdollisimman helposti saavutettaviksi on yksi konkreettinen tavoite. Korona-ajan vaikutukset arjen eri toimintoihin ja sitä myötä perheisiin ja lapsiin sekä yhteisöllisyyteen ovat olleet vääjäämättömät. Erilaisten tarpeiden tunnistaminen ja niihin vastaaminen, sekä tavallaan uuden normaalin kanssa eläminen ja toimiminen edellyttää voimavaroja ja kykyä sopeutua.

Varhaisen tuen näkökulmasta on tärkeää, että eri toimijat osallistuvat lapsen tuen toteuttamiseen. Siikalatvan kunta on ottanut jo vuonna 2013 Pohjois-Pohjanmaan liiton kanssa tehdyssä hyvinvointisopimuksessa ja kunnan hyvinvointisuunnitelmissa käyttöön varhaisen puuttumisen työkalun: Lapset puheeksi -toimintamallin. Sen käyttöä tulisi edistää ja vahvistaa joka toimialalla koulutuksia järjestämällä.

Varhaiskasvatuspalveluja käyttävien lasten määrä suhteessa lasten kokonaismäärään on lisääntynyt. Käynnissä on kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu viisivuotiaille, mikä toi kunnan koko viisivuotiaiden ikäluokan päiväkoteihin. Myös 6-vuotiaiden esiopetuksessa on kunnan koko ikäluokka. Syntyvyys on pysynyt ennallaan, ellei hienoisessa nousussa ja odotettavissa on, että perheet käyttävät enenevässä määrin varhaiskasvatuspalveluja. Voidaan sanoa, että varhaiskasvatus tavoittaa lapsiperheitä hyvin ja esimerkiksi lastenneuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteistyö on parhaimmillaan tuloksekasta. Neuvolan kanssa tehtävää yhteistyötä esimerkiksi Lene (lasten neurologinen) -testien toteuttamisessa ylläpidetään. Lainsäätäjän ohjeistuksen mukaan tulevilla kaudella tullaan kehittämään kolmiportaista tuen mallia varhaiskasvatuksessa, samoin kuin se nyt toimii jo esiopetuksessa. Varhaiserityisopettajan palvelut sekä yhteistyö koulun erityisopetuksen kanssa on saatu järjestymään hyvin. Yhteisiä toimintamalleja pyritään luomaan myös tähän.

Oppilasmäärät perusopetuksessa ovat kunnassamme laskussa. Yhteisiä toimintamalleja ja suunnitelmia laaditaan koskemaan perusopetusta, esiopetusta ja lukiokoulutusta. Koulukiusaamistapaukset ovat lisääntyneet, ja tähän laaditaan kiusaamisen vastaista suunnitelmaa. Koronavuosista johtuen oppilaiden ja opiskelijoiden oppilashuollollisten palveluiden tarvetta on enemmän. Kunnassamme on hyvät resurssit kahden koulukuraattorin ja koulupsykologin myötä. Erityisen tuen tarpeen määrässä on eroja koulujen kesken. Resursseja kohdennetaan sinne, missä tarve on suuri. Oppilashuoltoryhmät kokoontuvat säännöllisesti. Harrastustoimintaa ja sosiaalisia suhteita pyritään lisäämään koulujen kerhotoimintojen avulla. Yhteistyössä vapaa-aikapuolen kanssa haetaan avustusta kerhotoimintaan myös Harrastamisen Suomen mallilla, jotta jokainen lapsi tai nuori löytäisi mieluisan ja maksuttoman harrastuksen. Vanhempainiltoja ja yhteistyötä kotien kanssa kehitetään.

Seurakunta tekee omalta osaltaan työtä lasten, varhaisnuorten ja perheiden kanssa. Varhaiskasvatus ja koulu ovat sopineet yhteistyöstä seurakunnan kanssa opetushallituksen antamien katsomuskasvatukseen ja uskonnollisten tilaisuuksien järjestämiseen liittyvien ohjeiden mukaan.

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutahot	Mittarit
Lasten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin edistäminen ja vahvistaminen moniammatillisesti yhteistyössä (sisältää alle kouluikäiset ja kouluikäiset).	<ul style="list-style-type: none"> ○ Varhaisen tuen toimintamallien ja käytäntöjen ja muun yhteistyön kehittäminen moniammatillisesti LAPE -ryhmässä. * ○ Lapset puheeksi-työmenetelmän käyttäminen muiden menetelmien rinnalla (kaikki toimijat). ○ Välituntiliikunnan kehittäminen; tukena Liikkuva koulu -ohjelma, valtakunnallinen formaatti tukena tässä (koulu). ○ Koulun kerhotoiminnan kehittäminen (koulu). ○ Oppilashuollon kehittäminen mm. kuntakohtaisen oppilas- ja opiskeluhuollon ohjausryhmän työskentely, päiväkotien esiopetuksen mukaan ottaminen suunnittelutyöhön (varhaiskasvatuksen esiopetus ja koulu). ○ Lapsivaikutusten arvioinnin kehittäminen. * 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Lapset Puheeksi-koulutuksen saaneiden määrä. ○ Tarjotut/käydyt LP-keskustelut, määrä. ○ Lastensuojeluilmoitusten määrä. ○ Lastensuojelun avoimuuslolisten tukitoimien piirissä 0-17-vuotiaita. ○ Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17-vuotiaat. Huostassa olleet 0-17-vuotiaat. ○ Hyvinvointikertomuksesta kouluikäisten hyvinvointia kuvaavat indikaattorit. ○ Kouluterveyskyselystä terveyttä, ravintoa, liikuntaa ja päihteiden käyttöä sekä ylipainoa koskevat tulokset (8-9-lk:n oppilaat).
Tiedon kulun parantaminen.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Yhteisen alustan kehittäminen tiedonkulun parantamiseksi kaikkien toimijoiden kesken, jotta tiedot ovat helposti perheiden saatavilla. * ○ Tätä myöten asiakkaat saavat myös tilanteeseen sopivat palvelut yli sektorirajojen jouhevasti. * 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Asiakaskyselyt
Lasten ja huoltajien osallisuuden lisääminen ja kehittäminen palveluissa.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Palveluohjauksen koordinoinnin ja käytäntöön viemisen kehittäminen. * ○ Valtakunnalliset ja kunnan omat kyselyt ja tulosten arvioinnit, tiedottaminen niistä ja niiden pohjalta toiminnan kehittäminen (kaikki toimijat). ○ Vanhemmuuden tukeminen: vanhempainiltojen kehittäminen, kodin ja päiväkodin/koulun yhteistyön kehittäminen. * ○ Lapsiparkki (sosiaalitoimi). ○ Perhekerhot, lasten kerhot perheystävöimintä (seurakunta). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kouluterveyskyselystä vanhemmuutta ja ystävien määrää kuvaavat indikaattorit. ○ Osallistujien määrät eri tilaisuuksissa.
Kiusaamisen ehkäisy.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Koulukiusaamisen ehkäiseminen, KiVa-koulu, kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma (lukio, perusopetus ja esiopetus, varhaiskasvatus). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kouluterveyskysely.

* tarkoittaa LAPE-ryhmää

Nuoret ja nuoret aikuiset

Terveellisen elämän peruspilareita ovat liikunta, oikeanlainen ravinto, riittävä uni ja mielekäs tekeminen. Nuorten terveyttä uhkaavat muun muassa vääristyneet ruokailutottumukset, vähäinen liikunta, riittämätön unensaanti sekä ylipaino. Nuoria pyritään kannustamaan omaehtoiseen liikuntaan tarjoamalla esimerkiksi maksuttomat liikunta- ja kuntosalit.

Nuorten syrjäytymisen merkittäviä riskitekijöitä ovat matala koulutus, pitkäaikainen työttömyys, toimeentulo-ongelmat ja päihde- ja mielenterveysongelmat. Yksittäinen vaikeus ei vielä horjuta nuoren elämäntilannetta ja sen hallintaa. Syrjäytymisen riski kasvaa, kun huono-osaisuus kasautuu ja oman elämän hallitseminen vaikeutuu. Nuoret itse kokevat keskeiseksi syrjäytymisen syyksi ystävien puutteen ja yksinäisyyden. Etsivä nuorisotyö pyrkii olemaan nuoren tukena ja tarjoaa luottamuksellisen keskusteluyhteyden nuorelle. Tuleva nuorten työpaja on omalta osaltaan myös apuna ehkäisemässä Siikalatvan nuorten syrjäytymistä.

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Mittarit
Terveellisiin elämäntapoihin, omatoimiseen liikuntaan ja hyvinvointiin kannustaminen ja ohjaaminen.	<ul style="list-style-type: none"> Maksuttomat liikuntahallit, -salit, ja kuntosalit kaiken ikäisille.	<ul style="list-style-type: none"> Kouluterveyskyselyn tulokset.
Nuorten harrastusmahdollisuuksien parantaminen kunnan ja yhdistysten välisellä yhteistyöllä.	<ul style="list-style-type: none"> Huomioidaan ne harrastukset mistä nuoret ovat kiinnostuneita, esim. parkour, frisbeegolf ja panostetaan näiden liikunta-alueiden ylläpitoon ja kehittämiseen unohtamatta muita liikuntapaikkoja ja alueita. Piippolan kulttuuri-asukastalon tarjoamat palvelut ja tässä huomioidaan nuorten tilatarpeet esim. bänditilat.	
Syrjäytymisen ehkäisy.	<ul style="list-style-type: none"> Etsivä nuorisotyö ja Nuorten työpajatoiminta.	<ul style="list-style-type: none"> Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 – 24-vuotiaat %-osuus vastaavan ikäisestä väestöstä. Työpajalla olevien nuorten määrä. Etsivän nuorisotyön piirissä olevien nuorten määrä.

Työikäiset

Siikalatvan kuntaan perustetaan työhyvinvointiryhmä, jossa panostetaan työikäisten kuntalaisien työkykyyn ja terveyteen. Parantamalla työntekijöiden työkykyä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia poissaolot ja työkyvyttömiä määrä vähenee. Varhaisen puuttumisen mallin avulla esimiehet saavat enemmän työkaluja työkyvyn tukemiseen.

Hyvällä viestinnällä on suuri merkitys koko työyhteisön toiminnalle. Eri toimialojen välinen tiivis ja saumaton yhteistyö edistää työtyytyväisyyttä ja heijastuu positiivisella tavalla kuntalaisiin. Säännöllinen yhteistyö ja yhdessä tekeminen kolmannen sektorin kanssa tuottavat kuntalaisille monipuolisemmat ja laadukkaammat palvelut. Kolmannen sektorin ennaltaehkäisevän työn merkitys korostuu sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä.

Liikuntapaikkojen maksuttomuuden avulla kannustetaan jatkossakin kuntalaisia liikkumaan aktiivisemmin ja pitämään huolta terveydestään. Hyvinvoinnin tukemisen avuksi kunta ja terveystalouden tuottaja perustavat yhteistyössä kaikille kuntalaisille avoimia terveyttä edistäviä ryhmiä, jossa laaditaan liikkumis- ja elämäntapareseptit ammattilaisen ohjauksessa.

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutahot	Mittarit
Työterveydessä painopiste-alueina: Sairauksien ennaltaehkäisy, varhainen puuttuminen ja omaehtoisen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen terveysneuvonnan avulla.	Työterveys, työhyvinvointiryhmä, esimiehet <ul style="list-style-type: none"> o elintapaohjaus o savuton kunta o elintapareseptit o varhaisen puuttumisen mallin aktiivinen käyttö	Terveyttä edistävien ryhmien toiminta, kokoontumiskerrat ja ryhmiin osallistuneiden määrät. Ryhmistä saadut palautteet ja mahdolliset tulokset. <ul style="list-style-type: none"> o tupakoinnin lopettaneet o alkoholin kulutuksen lasku o ylipainoisten osuus
Työhyvinvoinnin parantaminen ja työikäisten työkyvyn lisääminen	Työyhteisöt, esimies, työterveys, henkilöstö ja työhyvinvointiryhmä. <ul style="list-style-type: none"> o säännöllinen työterveyshuolto o varhaisen puuttumisen mallin käyttöönotto o säännölliset henkilöstöinfot	<ul style="list-style-type: none"> o Työkyvyttömiä määrien seuraaminen o Työtyytyväisyyden mittaaminen ja tulosten analysointi. o Kehittämiskeskusteluiden toteutumisen seuraaminen.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ työttömien terveystarkastukset ○ matalankynnyksen lähiliikuntapaikkojen saatavuus ja maksuttomuus 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Sairauspoissaolojen seuraaminen ○ Liikuntapaikkojen kävijämäärien seuraaminen.
<p>Kunta edistää ja tukee toiminnallaan ja esimerkillään kuntalaisten terveyttä, hyvinvointia ja omatoimisuutta sekä ehkäisee terveyserojen syntymistä.</p>	<p>Vapaa-aikatoimi, tekninen toimi, varhaiskasvatus, koulu-toimi, terveystoimi, kolmas sektori</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ maksuttomat harrastusmahdollisuudet, lähiliikuntapaikkojen saatavuus, maksuton varhaiskasvatus ○ Korkean sairastavuuden alentaminen: Jatketaan ja kehitetään elämäntapa- ja muiden terveyttä edistävien ryhmien ja liikuntaryhmien toimintaa yhteistyössä kunnan eri toimialojen kanssa. ○ Perustetaan hyvinvointia ja terveyttä edistäviä ryhmiä, edistetään yhteisöllisyyttä, mukana mm. kylä- ja urheiluseurat. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Varhaiskasvatuksen piirissä olevat alle kouluikäiset. ○ Asiakastyytyväisyyden mittaaminen. ○ Ryhmien kokoontumiskerrat ja osallistujamäärät. ○ Ryhmien mahdolliset uudet aloitteet. ○ Kunnan sairastavuusindeksin seuraaminen. ○ Terveyspalveluiden saatavuus sekä asiakastyytyväisyys mittarit.

Ikäihmiset

Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit
Kotona asumisen tukeminen.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Tuetaan ikääntyneiden turvallista kotona asumista ja huolehditaan ikääntyneiden hyvinvoinnista / toimintakyvystä.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä. ○ Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä. ○ Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä.
Kaatumisten ja putoamisten ehkäisy.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Huolehditaan ikääntyneiden toimintakyvystä tukemalla ikääntyneiden liikuntamahdollisuuksia. ○ Huomioidaan esteetön liikkuminen kunnan toimipisteissä. ○ Mahdollistetaan tarvittavat apuvälineet ikääntyneille.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10000 vastaavanikäisistä.
Yhteisöllisyyden mahdollistaminen.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Järjestetään ikääntyneille kohdennettuja tapahtumia. ○ Tuetaan kotona asuvien ikääntyneiden osallisuutta esimerkiksi asiointikyydityksellä. ○ Huomioidaan ikääntyneet käyttäjät kunnan palveluissa.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ikääntyneille järjestettäviin tapahtumiin osallistuneiden määrä.

Kaikki ikäryhmät

Jokaisen kuntalaisen perusoikeus on elää hyvää ja mielekästä arkea. Kunnan eri toimialojen tehtävänä on palvella kaikkia kuntalaisia tasavertaisesti. Turvallisen elinympäristön lisäksi kuntalaisille on tarjottava monipuolinen liikuntaa edistävä elinympäristö. Kuntalaisten välisiä terveyseroja pyritään kaventamaan tarjoamalla maksuttomia liikuntatiloja kaikkien kuntalaisten käyttöön.

Kunnan tehtävä on muokata toiminnoillaan, teoillaan ja valinnoillaan toimintaympäristöään ja sen kehitystä. Kunnat myös edistävät paikallista yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja

elinvoimaa. Hyvinvoivat kuntalaiset ovat myös elinvoimaisen kunnan edellytys. Kuntalaisten toimivat osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet lisäävät hyvinvointia.

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutahot	Mittarit
<p>Jokaisella kuntalaisella – niin lapsella, ikääntyneellä kuin toimintarajoitteisella – tulisi olla mahdollisuus elää hyvää arkea ja saada siihen tarvittava tuki ja palvelut kaikissa elämän vaiheissa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämällä vaikutetaan siihen, että kuntalaisen elämä sujuu hyvin, koettu hyvinvointi, elämänlaatu ja terveys paranevat sekä arjen ympäristöt ovat hyvää ja liikkuvaa elämää tukevia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan eri toimialojen poikkihallinnollista yhteistyötä. ○ Toimialat toteuttavat yksilöön, perheeseen, yhteisöihin, väestöön ja näiden elinympäristöihin kohdistuvaa toimintaa, joka edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. ○ Yhteistyötä tiivistetään jatkossa yhä enemmän kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Säännölliset asiakastytyväsyys kyselyt. ○ Mahdollisuus jatkuvaan palautteen antoon. ○ Liikuntatilojen kävijämäärät. ○ Toteutuneet tapahtumat, yhteistyöpalaverit eri toimijoiden välillä. ○ Toimintasuunnitelmien sekä toimintakertomusten arviointi.
<p>Terveemmät kuntalaiset Terveyserojen kaventuminen Syrjäytymisen ehkäisy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Liikuntapaikkojen maksuttomuus. ○ Maksuton varhaiskasvatus. ○ Nuorten työpajan perustaminen. ○ Kaikkien toimialojen tiivis yhteistyö, oppilaitokset, sosiaali- ja terveystoimi ○ Kirjasto- ja monipuoliset kansalaisopistopalvelut (myös omatoimi) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Liikuntapaikkojen kävijämäärät. ○ Varhaiskasvatuksen piirissä olevien alle kouluikäisten määrä. ○ Eri toimialojen yhteistyön arviointi ja palaute. ○ Koulutuksen ulkopuolelle jääneet alle 18-vuotiaat. ○ Koulupudokkaat. Nuorisotyöttömien määrä. ○ Kirjaston kävijämäärät ja kansalaisopiston kursseille osallistuvien määrä
<p>Terveys- ja hyvinvointipalveluiden saatavuus</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Kunta ja terveyspalveluiden tuottaja 	<ul style="list-style-type: none"> ● Hoitoon pääsyn seuranta. Kiireettömien vastaanottojen toteutuminen, lääkäri- ja hoitajakäynnit (enaltaehkäisevät vastaanottokäynnit)

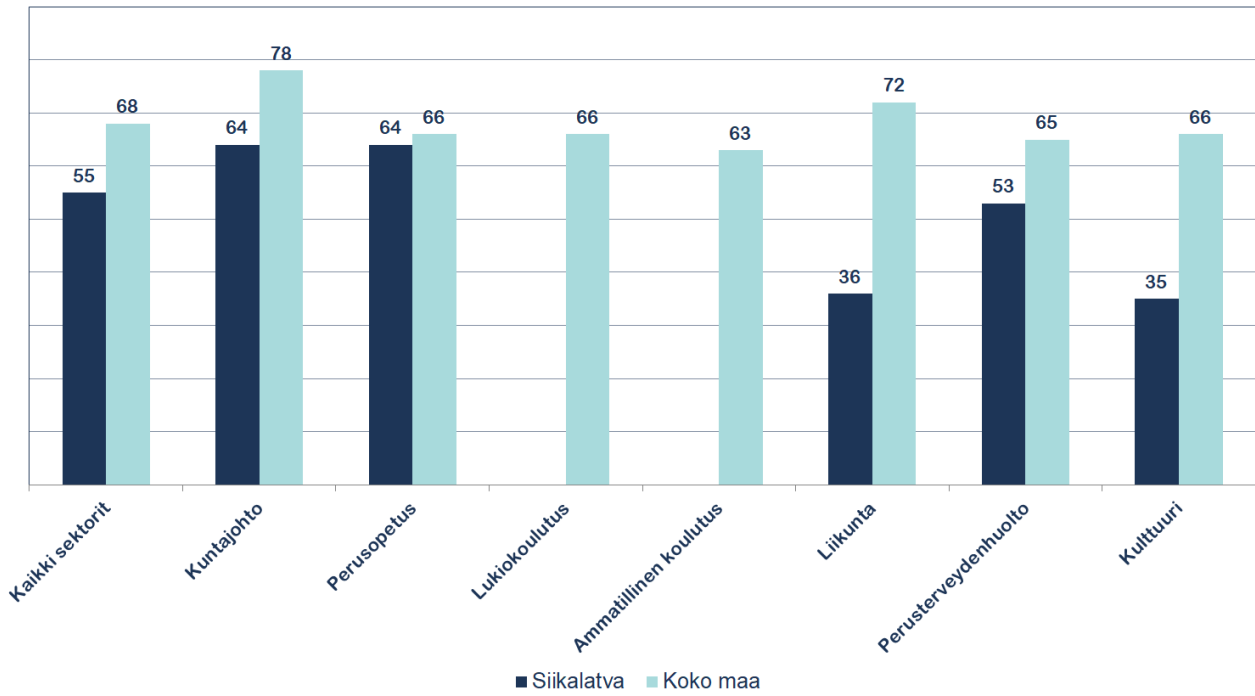
TEA-viisari ja HYTE-kerroin

TEA-viisari on työväline kunnille ja kouluille. TEA-viisarin tiedot kuvaavat kunnan terveydenedistämisasiivisuutta eli toimintaa, jota kunta tekee asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. TEA-viisariin kootaan säännöllisesti tiedot suoraan kunnista ja tilastoista. Yksittäiset indikaattori- ja tilastotiedot on valmiiksi tulkittu eli pisteytetty. Kehittämiskohteet ja vahvuudet havainnollistetaan liikennevaloista tutuilla väreillä. Tiedot päivitetään säännöllisesti, joten myös kehitystä voi seurata.

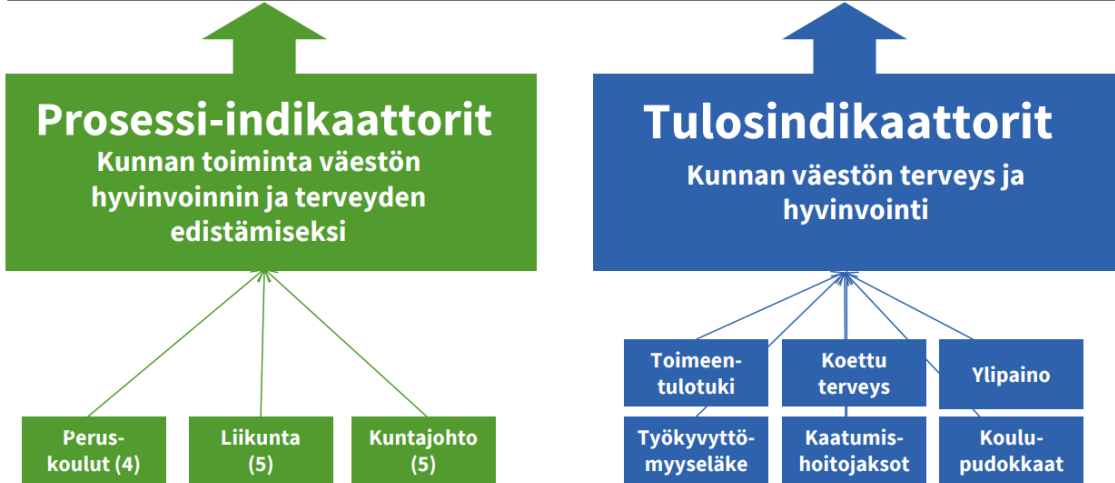
Kunnille otetaan vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, mikä tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. HYTE-kerroin lasketaan siihen valittujen toimintaa ja tuloksia kuvaavien indikaattorien perusteella.

Kuntien palkitseminen vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on tärkeää, koska hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan ja hyvinvointialueen edellytys. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen vaatii, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään laajalti ihmisten arkiympäristöissä.

Terveystiedon edistäminen: kaikki sektorit, Siikalatva 2021

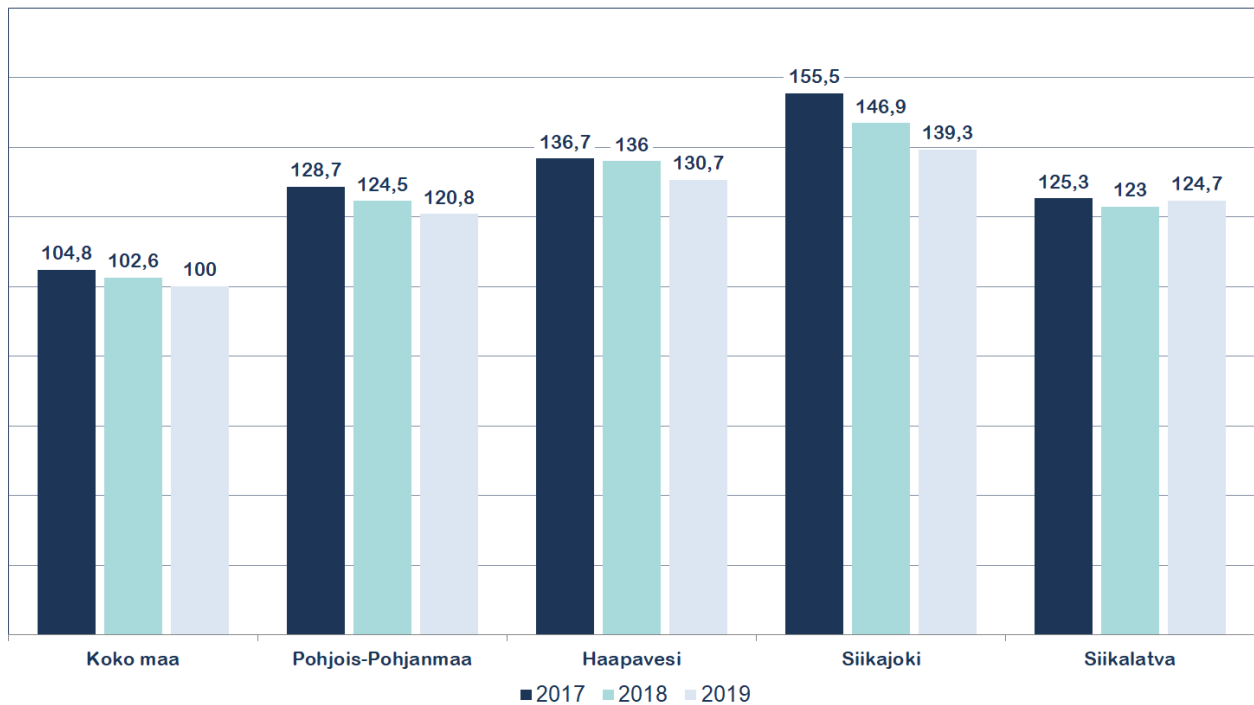

Kuntien HYTE-kerroin

THL:n sairastavuusindeksi, ikävakioitu

THL:n sairastavuusindeksi kuvaa suomalaisten kuntien ja alueiden väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon.

Hyvinvointikertomuksen kokoaminen ja suunnitelman seuraaminen

Hyvinvointikertomus kokoaa oleellisen hyvinvointitiedon suunnittelua ja päätöksentekoa varten kunnassa. Kerran valtuustokaudessa kootaan eri hallinnonalojen yhteistyönä laaja hyvinvointikertomus ja vuosittain arvioidaan hyvinvointikertomuksen toteutumista. On siis tärkeää, että hyvinvointikertomukseen valitut tavoitteet ja niiden muutokset ovat selvästi mitattavissa.

Siikalatvan kunta on koonnut yhteistyössä eri toimialojen kanssa vuosien 2022–2025 hyvinvointisuunnitelman.